Dirge

Igi Nlá Wó: Ọlábìyí, Èèyàn Iyì Tí n Jẹ Yàì Sùn Kalẹ Gbalaja!

Báyò Ọmọlọlá
Department of World Languages
Howard University
Washington, DC.
bayo.omolola@howard.edu

“Ọkùnrin lọ!
Ọkùnrin lọ!
Ò-bọ Sòkòtò f’enu ẹ sọlẹ;
Ọkùnrin lọọọ!”
Igi dá nígbó;
Gbogbo igbó pa késekése!
Àgbà Ọjògbọn dolóògbé;
Ilé ìmò dítàn poo!
Gbogbo àgbáyé ń sọfọ ọmọ Odùduwà tó sílẹ wọ!

Bíkú bá pa’jú ẹni dé,
Ègbé ẹni a sì máa wá riri kiri!
Àwọn èèyàn tó màsà tó mèdè, tó mẹnì màsà mèdè,
Gbogbo wọn ń dárò ẹni ire tó lọ!
Bí a bá pe’rí akọni,
À sì fidá lalẹ!
Àgbà nlá ló fọ!
Kete omi ta gbé rodò, kómi ó lè wálẹ subú yéké,
Kasán já;
Agbagbáso kò rígbà so o!
Ìlú Sábẹẹ àt’orílẹ-èdè Bìnì nikan kọ ló pàdánù ẹni ire tó lọ;

Gbogbo ayé ló n mí mí ẹ̀dùn lẹ̀kàn nítòsì àti lókèèrè réré!
 Ibi téégún sẹ̀ré dé,
 Gbogbo wọn ni ò lè réégún mọ!
 Ẹ̀kú nìkan ni gbogbo wa n wò nílẹ̀!
 Ẹ̀yẹ sí,
 Ẹ̀yẹ lọ;
 Ẹ̀yẹ nìkan ló kù táaráyé ó máa wò l'ẹ̀yìn ẹ̀yẹ!
 A-gbèni-rìn-rìn-àjò-dé'bi- ó sunwọn ti tẹ̀rí gbaṣo!
 Bá a ké, ké, ké,
 Bá a yán, yán, yán,
 Bá a sun gbogbo omi ojú wá tó kún goro,
 Kò lè dá Yai padà.
 Igbe tá a ké kò da nìkan kan!
 Gíwá ti rìn jìnnà l'órí ìrìn-àjò ìwàlẹ̀ àṣà
 Níbi téréè ti n sọkàn,
 Ojú Olábíyì Yai nìkan ló mà tó bè.
 À jọ jẹ layé,
 À jọ mu layé,
 Ikú wá s'íwọ ẹ̀ láwo!
 Ọ̀dájú níkú àlùmúntù.

Babalọ́lá Olábíyì Yai
 Ó gbé ife Ọ̀yìnbo kalẹ̀, ta jọ fi dọ̀wẹ̀kẹ̀ títítí nìjọsì.
 Àsẹ̀ gbére lẹ̀ n dá tẹ̀ni kan ò mọ!
 Àfìgbà tí iròyìn kàn mí ku pọ̀lójọ̀ ti dé!
 Kowèè tó ké ní Orílẹ̀-èdè Bìnì tí ò ha,
 Igi nílá ló fi wó!

Àgbà ọ̀jẹ̀ nínú onímọ̀ ló fi gògò kọ̀ rìn lọ!
 Kín ló dé tó rọ̀wó tó ò bèèrè fún owó?
 Àlùmúntù,
 Kín ló dé to rí pílẹ̀sọ̀ nílẹ̀ tóò bèèrè fọ̀kọ̀?
 Emi ló dé to ráṣọ, táṣọ ò wù ọ,
 Tó wá jẹ̀ pókùn-ẹ̀mí ẹ̀ni ayé n fẹ̀ lo na'wọ̀ gán tó o mú lọ
 Àfìgbà t'ẹ̀ni tí í fọ̀wọ̀ ara gbafẹ̀ mú wa d'ẹ̀ni àjò ìsàlẹ̀!
 Ìlẹ̀kùn tí í fún gbogbo ilẹ̀ wò, tábíriyí rẹ̀ ò wá yí mọ!
 Kín ní ká ti wí?
 Kín ni ká ti sọ?

Àsẹ̀ bí kọ̀nḡọ̀ bá sinmi fífọ̀wọ̀bàlù,
 Kànnàngó a sinmi rẹ̀pẹ̀tẹ̀ l'ójú awo,

Onílù a sì darí s'ílẹ̀ wọn.
 Okùn ẹ̀mí tó já ló mọ́'mọ́ Yai kúrò láàrin wa.
 Ikú wá yowó láwo poo!
 Ọ̀sìkà níkú tí ọ̀ gbẹ̀bẹ̀!
 Gbogbo ẹ̀sẹ̀ tí ń dábírà l'órí ẹ̀pẹ̀ sílù àyàn wá dà bí pé wọn kò m'ohùn ilù mọ́!
 Àyàn ọ̀ ní f'ọ̀jọ̀ gbogbo lù kó má sinmi l'ọ̀jọ̀ kan!
 Gbogbo ohun tí ń dún t'ọ̀mọ̀ aráyé fí ń jó kiri a sì wá sinmi!
 Ìsinmi kánrinkése ni baba Mojísólá wá l'ọ̀jọ̀ ọ̀nì!
 Baba Kẹ̀mí wá d'ewúré jewéjeré!
 Babalọ́lá Ọlábìyí wáá d'àgùntàn jemọ̀jemọ̀.
 Ó wá di láàmù tí ń jẹ l'ẹ̀gbẹ̀ẹ̀ ọ̀giri!
 Ó ti paradà,
 Okùnrin kan bí èyàn púpọ̀ wá ń fẹ̀hìn rìn l'óde ọ̀run!
 Ikú pẹ̀mọ̀,
 Ojú ọ̀pọ̀ dí!
 Ikú pafèrẹ̀mọ̀jò;
 Ẹ̀nu isà ń sọ̀fọ̀!
 Jósẹ̀ẹ̀fù Ọlábìyí Yai;
 Gbéra òlẹ̀ kóo dide,
 Àjànàkú tó sùn bí ọ̀kẹ̀!
 Àgbà ọ̀jẹ̀ ti kéégún yóòkù níjọ̀ kò leè jó mọ́ !
 Ó se!
 Ikú bọ́lá jẹ́;
 Ikú bara jẹ́;
 Ilẹ̀ ń jẹ̀yàn!
 Ọlábìyí ọ̀ leè gbẹ̀sẹ̀ jó láyé mọ́!
 Ó ti ń bá wọn jó l'óde-ọ̀run!
 Ẹ̀ni ó bá magbe kó máa dárò aró.
 Èyàn tó bá màlùkò kó máa dárò oşùn.
 Ẹ̀ni bá mọ̀ lékélèké kó wáá bá'ni dárò ẹ̀fun.
 Èyàn tó bá màgbà Ọ̀jọ̀gbón amáṣàniyì kó wá bá ni dárò ẹ̀ni ire tó lo!
 Adúmáradán, bó dọ̀run o sọ̀run ire!
 Bá mi kí mọ̀mọ̀ Kòsénátù, ẹ̀bí baba rẹ̀ tẹ̀ jọ̀ tí ń bẹ̀bọ̀ra jẹ̀ l'óde ọ̀run!
 Mọ̀mọ̀ Kòsénátù tó gba Máriámọ̀ àti ikọ̀ rẹ̀ lálejò
 LátOko Ìrèsẹ̀ lálejò méta tí wọ̀ Sábẹ̀ẹ̀ ní 1974!
 Arinrin-ajo tí ọ̀ mọ̀ pọ̀ Salawu Yesufu,
 Omọ Asimawu Oyeronke tí d'agbegbin lẹ̀hin-odí!
 A wá'kun mu bi eni mu'ko yangan moju lodidi osu kan!
 Ẹ̀kun o da l'ọ̀ju wa ta fí rìn pada d'Ejigbo!
 Ẹ̀kun nile!

Èkun lèhin-odi!
 Lẹta ti baba Sanusi to kọ soku la ri mu pada irin-ajo;
 A o reeyan mu wa'le!
 Èkun lèhin-odi!
 Èkun nile!
 A o tun r'ọmọ oku mu bọ!
 Bi n bẹ laye,
 Bi o si laye,
 Olodumare ni kan lo le mọ.
 Gbogbo yin le ti jọ debọra,
 Emi nikan lo n royin l'ọjọ oni.
 Abi ẹ o r'ọju mi ni bo ti sun'mi ti o da rara?
 Iku ma ẹ nnkan to lagbara!
 Agbe dáródáró;
 Agbe s'íwọ aró ní dídá!
 Àlùkò koşunkoşun;
 Àlùkò sinmi oşun ní kíkùn.
 Ikú pa Olóótú Àṣà,
 Baba tó gb'ówọ UNESCO ròkè kiri káyé wa nà gbalaja lówọ ikú!
 Àgbà ọjẹ ti múyì àṣà káyé wá ẹni tí gbogbo wa n dárò dárò!

Èyàn ọ lẹ jẹ Babalọlá Yàì kò má níyì.
 Aníyikáyé, aníyì kágboro !
 Eégún kan ọ lẹ jó tó l'Ébe l'ọjú agbo!
 Èké kọ; kì í sàwàdà!
 Gbogbogbo l'owóyọ ọ j'orí lọ.
 Erin kọjá ohun tẹranko kéékèèkéé yínmú sí.
 Ibi lákatabú bá dojú kọ,
 Ó l'ọjú itàkùn tó lẹ gbé'ru ẹ dè!
 Bá rérin ká sọ pé a rérin;
 Olábíyí l'àjànàkú nílẹ imọ ohun òye.
 Ikú já wa l'ódódó ara tí múbùgbé níyì!
 Kánsán já, a ọ rọhun ẹgbà mọ!
 Ọpálábá ọtí bọ lulẹ;
 Ó fọ kẹù;
 Ta ló lẹ rí i kó jó mọ?
 Òòfà ọnà ọfun kò jẹ á gbádùn obì to gbámúsé!
 Ikú tí pa ládéládé,
 Ikú tí pa lóókọlókọ,
 Ikú tí bọlá jẹ,
 Ikú tí í bara jẹ,

Ikú tí fọogun alágbára,
 Ẹbọra abojú lénì kiri,
 Èéṣe tó tún ṣe'ru èyí sèèyàn tiwa?
 Akínwùmi Ẹ̀ṣòlá lọ níjósí;
 A ké, ké, ké;
 A yán, yán, yán,
 Àlùmúntù, ó tún fa Bádé Àjùwọn sódò;
 O ti n se bèẹ̀ pé
 Àfigbà tó tún yọ kẹlẹ̀ wọlé tó pa Babalọ́lá Ọlábíyí Yáì!
 Hun-un!
 Ọ̀dodo ara ni Babalọ́lá Yáì
 Tó yááyì kágboro,
 Ó dára nílẹ̀,
 Ó dára lóko.
 Kò síbí tá ò gbé m'Òkun;
 Ọ̀kun tó gbilẹ̀ l'ódò!
 Kò síbí tá ò gbé m'Ọ̀ṣà alagbalúgbú omi.
 Àbùùbùtán l'omi imò tí Yáì fọn káyé.
 Ẹ́já nílá ti gbénú ibú nílá.
 Àlìjòdònú amédèníyì.

Àwòrán ara tá n gbé gègègègè kiri ní kú tí já gbà lówọ̀ àwà!
 Ọ̀kùtù ló kù!
 Níbo ni ká máa wá Ọ̀jògbón àgbà Ọlábíyí tó tilẹ̀ Sábẹ̀ẹ̀ wa sí?
 Igi nílá dá poo!
 Ẹ̀rẹ̀kẹ̀ tí bàbá Kẹ̀mì mú jobì, mú jàbìdun wá dohun tí kò le è kánbì jẹ mọ!
 Ikú dán nìkan wò!
 Ọwọ̀ tá gbé lé ọwọ̀ ta fi n ta bíọbíọ l'ọ́jú agbo ijó kiri wáá nà kalẹ̀ láilẹ̀gbé
 dé'bí kan!
 Ẹ̀ṣẹ̀ tá a mú rìn'na ìgbàlẹ̀,
 Ta mú f'ọ́jú kan 'wò eégún àti gèlẹ̀dẹ̀ sì wá fikàlẹ̀ s'ọ́jú kan soṣo!
 Àṣẹ̀ bíkú ó ti papa wá á ṣe niyí?
 Kèrẹ̀gbè tó ti n rodò pọ̀nmi mu fàrá ilẹ̀ ṣe bí eré, bí eré,
 Ó fọ̀ dànù!
 Ịtàn la ó má kà, la ó má sọ;
 Igba t'Ónìrẹ̀ṣẹ̀ Babalọ́lá Yai ti fín nìkan ló kù!
 Ịkarahun tó hákòkò dán móránmórán wá dohun àgbéboṣẹ̀ l'ọ́jó oní!
 Gíwá t'omọporí ogbón òhun imò wá sùn kalẹ̀ bí òkè!
 Adúmáradán, Ọlábíyí Yáì!
 Àbíró ni?

Àbòòtò kó?
 Kowèè tò ha ihakúha,
 Tó mú wa má pa'hín wá kekeke!
 Eégún tò mú gbàgede ilú dùn nílè ìmò wá pagbo rẹ̀ ròde-dòrun poo!
 Ajíḡwọ́ fújà gb'ótí sòfun!
 Èèyàn iyì tí jẹ́ Yai!
 Bòsù ò bá yọ, tòòrùn ò sì ràn,
 Ará ilú tò mapeere a máa fura ìṣẹ̀lẹ̀ àìròtì tí jẹ́ kàyèéfi tí ǹ bọ.

Oníkanngó òde-òrun ti ǹ sín Ọlábìyí ní gbéré pé nìkan fẹ́ ṣelẹ́ s'óniyèwù ìmò!
 Ojú àwa ni ò to!
 Bí eré,
 Bí eré,
 Bí eré,
 Ìkòkò tò ǹ ṣe'ṣu ogbón fáyẹ gbogbo,
 T'ómọ aráyé fi ǹ ríyán jẹ;
 Ikú tẹwọ́ gb'àkókó ìmò ọhún lẹwọ́ dúniyàn ní Kútọnu;
 Òkíkí kàn kùù!
 Ikú mú wa léèyàn iyì lọ!
 Béeégún ayé ò jó mó;
 Njẹ̀ tọrun ò sì ní máa bọ ní gbàgede tadáríhunrun?
 Kínkínkín l'òṣà ìgbàlẹ̀ tò sín èdè sáhọ́n ó sì máa rìn.
 Àrànmòndà agbédègbeyọ̀ tò fayé sílẹ̀ tò gbòde ọrun lọ.
 Àrà tawo ilú bá dá,
 Amújólékéé ò le è jó tán!
 Bí èékánná Babalọ́lá Yáì ni baba ẹlòmíràn ní tò fi ǹ gbayì kágboro!
 Awéléńjẹ̀ ti fọgbón ró ọlọgbón níbi ogbón gọ sí tò lé kenkà níbẹ.
 Àfímò túùyàn kalẹ̀ n'íbi ìmò ti ruùyàn lójú, tò tún gbéèyàn dè.
 Igi nílá tò ṣe bí pé ọ̀un kò tóbi.
 Èni lójú ní fíí ríran.
 Igi nílá tò ṣe bí pọ̀un ò tóbi.
 Èni ó bá fọwọ́ walẹwalẹ̀ níbi tò ti wẹkan ka lọ lè mò pé igi ọhún kàmòmò.
 Èni ayé ǹ sá di ní yàrà ìmò.
 Ọ̀jọgbón àgbà ti fọ'gbón àdáyéba tanná sọpópó'nà ẹni tí ǹ rìn l'òòkùn.
 Fà mí ǹ tẹ̀tẹ̀ kí ǹ lè rìn,
 Tọmọ Yai ti kúrò ní báun.
 Kẹ̀lẹ̀bẹ̀ Babalọ́lá, bó balẹ̀, ogbón ọhun ọye ni.
 Irun orí Yáì, kíkì ìmò ìjìnlẹ̀;
 Èrẹ̀ké Yáì, gbankọgbì èdè àtàṣà!
 Afèdè-síngbéré-sáhọ́n ti fèdè gbélédè dè!

Igilango ọ̀jògbòn tó rímò fí bora bí aṣo!
 Sábẹ̀ẹ̀ kò gba, ó rẹ̀ẹ̀ f'Ilẹ̀-Ifẹ̀ selẹ̀;
 Ó tātatòpò rẹ̀'lú Ọ̀yìnbo nígbà tífẹ̀ ọ̀ gba, tí Bìnì ọ̀ gbàá
 Àrìnká lónímò-òn rìn kò lẹ̀ kọ̀gbòn jọ níbi akẹ̀ngbẹ̀ ìmò bá tí ń pe'ra wọn
 níjàkadì!
 Kélẹ̀be Ọlábiyí Yáì; ìmò!
 Àtẹ̀lẹ̀wọ̀ Ọlábiyí Yáì, ìmò!
 Àtàmpàkò Ọlábiyí Yáì, ìmò!
 Agbàrí baba Mojísólá, kíkì ọ̀ye nì!

Ìbá ẹ̀ pe èyàn gbórí ẹnì ó kú fàrá ayé lẹ̀,
 Bí mo bá jẹ́bí Ọlábiyí,
 Orí rẹ̀ nìkan nì n ó bèèrẹ̀,
 N kò ní bèèrẹ̀ aṣo!
 Ọ̀lọ̀gbòn ní í d'orí ẹ̀ja mú.
 Aṣo yòò tí,
 Yòò sì ya.
 Orí nìkan lòòsà tí í ran ẹ̀dà lẹ̀wọ̀.
 N bá jomọ̀ Sábẹ̀ẹ̀ Ọ̀pàrà
 N bání kómọ̀ Yai ó má forí ẹ̀ sílẹ̀ kí n fí kún tèmi kórí ó lẹ̀ ju bí mo ẹ̀ ń
 gbé e kírì lẹ̀.
 Ilẹ̀kẹ̀ tó bá yááyì,
 Sẹ̀ gbogbo ọ̀rùn ìjòyẹ̀ ní fẹ́rú ẹ̀.
 Tílù tífọ̀n la fí í kọ̀ba aláde;
 Ọlábiyí gbayì lááyẹ̀,
 Yòò gbayì d'ode ọ̀run nì!
 Èhìnkùlẹ̀ ọ̀wọ̀ la tíí mọ̀bẹ̀ tó lẹ̀pọ̀ lójú.
 Igi nlá tó wó tí gbogbo igbó palólọ̀.
 Ọ̀kùnrin kan bí èyàn púpọ̀;
 Kò ga;
 Kò sì jaràrà,
 Níwọn sì nì péńpẹ́fí ń sọkọ̀ wọn!
 Kò sanra,
 Kò sì ẹ̀ pẹ̀lẹ̀bẹ̀ bí ọ̀wọ̀ faraṣeé.
 Iyí ló ń fara rẹ̀ gbà kírì.
 Baba Kẹ̀mì tó fí gbogbo ara dára kayé níbi tí mo tí ń gbé'mọ̀ gidì rìn ní
 pópó.
 Ọlábiyí Yai!
 Èyìn lòkú fí ń rìn!
 Ó pa'jú dé;
 A ọ̀ rí ọ̀ mọ̀!

Má jòkùn,
 Má jekòlò,
 Ohun tí gbajúmò bá ń jẹ l'óde ọrun ni kí o máa bá wọn jẹ.
 Igi ìmò tó lọ sílẹ̀ nikan ló kú lẹyin!
 Bí mo bá lẹgbọn bí Ọlábíyí Yai, ma hun èdè pò;
 Ma ròhun gbé mu bí ẹkọ yangan,
 Ma fèdè dára,
 Kí n sọ péèkànná mi ò máa sọ Faransé bí Ààrẹ orílẹ̀-èdè náà,
 Kí àtàmpàkò mi ó máa sọ Potokí bí Ọba wọn.
 Èmi ì bá búrìn, búrìn,
 Máá ní k'igi imú mi máa kó oníSípánísì l'édèe bí àwọn tó l'édè ọhún!
 Ọlábíyí Yai gbédè,
 Ó mèdè,
 Ó ń pèdè,
 Ó ń fèdè,
 Ó ń sèdè,
 Ó ń ródè,
 Ó tú èdè palẹ;
 Ó to èdè papọ̀ ní kíámásá.
 Ta ni tún dá nító bí Olórí Ilé Àsà ní UNESCO?
 Ajífèdè dára!
 Tóópá ní ti tóópá!
 Kàbìtì ní kàbìtì!
 Òkìribìtì ní talákitì níjù.
 Olúkálùkù tó r'óhun mú wáyé.
 Yai kò ní í kọ̀yán kò mọ̀ rí nńkan òmú.
 Bójú kọ̀'ní,
 A fẹnu kọ̀'ni.
 Bó ti ń fèékànná kákékkò tetetẹ,
 A sì máa gbé wọn sáré nílẹ̀ ìmò.
 Béégún ò bá jó mọ,
 Omọ aláranbarà tó bí sílẹ̀ ní gbàgede ńkọ?
 Gíwá,
 Ó lọ!
 Bo dọrun,
 O sọrun ire!
 Ọrun dèdèdè;
 O gbayì l'óde ọrun!
 Bo délé,
 O kílẹ,
 Bo dọnà,

O bèèrè ọ̀nà!

Ọ̀run ire bo ti sílẹ̀ bora bí aṣọṣọ!